

Dobre praktyki “Szkoły demokracji”

Szkoły podstawowe

1. Obszar: podejmowanie decyzji

Szkoła Podstawowa nr 34 z Oddziałami Integracyjnymi w Gdańsku (2021/2022)

- Zasady korzystania z telefonów komórkowych na terenie szkoły.

Rada Rodziców zgłosiła potrzebę ustalenia zasad korzystania z telefonów komórkowych na terenie szkoły. Istniejące, nieformalne zasady, nie były przestrzegane.

- Dyrektor szkoły, podczas zebrania SU przedstawił problem. Uczniowie zdecydowali, że będą w swoich klasach, na godzinach wychowawczych, rozmawiać na temat zasad korzystania z telefonów, korzyści i zagrożeń z tego płynących, a także sformułują propozycję nowego regulaminu dotyczącego tej kwestii.
- Każda klasa przygotowywała swoją wersję regulaminu. Zorganizowano spotkanie przedstawicieli Rady Rodziców, Rady Pedagogicznej, SU i dyrekcji szkoły. Samorząd zaproponował zorganizowanie debaty. Została ona przeprowadzona z udziałem wszystkich wcześniej wymienionych przedstawicieli.
- Przedstawiciele Samorządu Uczniowskiego opracowali regulamin korzystania z telefonów uwzględniający wnioski, które wyłynęły podczas debaty. Jednocześnie Rada Rodziców przygotowała swoją propozycję. Następnie zorganizowano ponowne spotkanie przedstawicieli RR, RP, SU oraz dyrekcji szkoły, na którym skonsultowano wszystkie propozycje i ustalono jedną wspólną wersję regulaminu.

Dobre praktyki “Szkoły demokracji”

- Regulamin został przedstawiony dyrekcji szkoły. Dyrektor przedstawił nowy regulamin Radzie Pedagogicznej, która go zaakceptowała. Tym samym uczniowie mają nowy regulamin uwzględniający również ich zdanie w tym temacie.

W realizacji zadania najtrudniejsze było znalezienie kompromisu pomiędzy głosami, które zakładały całkowity zakaz używania telefonów, a tymi mówiącymi o dowolności w ich używaniu.

Sukcesem było to, że uczniowie zaczęli rozmawiać na temat zagrożeń wynikających z używania telefonów a rodziców udało się przekonać o pozytywnych aspektach korzystania z telefonów. Dzięki tej akcji uczniowie doświadczyli, że ich głos się liczy i, że mają wpływ na to, jakie reguły obowiązują w szkole.

2. Obszar: relacje i integracja

Szkoła Podstawowa nr 10 im. Adama Mickiewicza w Puławach (2024/2025)

- Diagnoza
Diagnoza ogólna oparta na ankiecie i uzupełniona o rozmowy w klasach.

Zespół projektowy przeprowadził ankietę online oraz rozmowy na godzinach wychowawczych, których celem było doprecyzowanie wyników ankiety. Z diagnozy wynikało, że duża część uczniów czuła się przemęczona i brakowało jej motywacji do nauki. Niektórzy uczniowie mieli trudności w nawiązywaniu relacji. Uczniowie wskazywali na brak miejsc, gdzie mogliby spędzić wspólnie czas na przerwach.

Dobre praktyki “Szkoły demokracji”

- Działanie:**
Uczniowie sami zdecydowali co jest dla nich ważne i jakie zmiany chcą wprowadzić w szkole kierując się poprawą samopoczucia w szkole i stworzenia lepszych warunków do integracji.

Oprócz strefy relaksu uczniowie zorganizowali cykl spotkań i wydarzeń integracyjnych, aby umożliwić bardziej nieśmiałym kolegom i koleżankom nawiązywanie nowych relacji. O stałej godzinie co piątek można przyjść na spotkanie i zagrać wspólnie w gry planszowe.

Aby odpowiedzieć na kolejną potrzebę kolegów i koleżanek związaną z motywacją do nauki, zespół projektowy zorganizował warsztaty ze skutecznych technik uczenia się oraz spotkania na temat motywacji.

3. Obszar: uczenie się i nauczanie

Szkoła Podstawowa nr 5 im. prof. Adama Wodiczki w Swarzędzu (2021/2022)

- Diagnoza**
Uczniowie wybierają obszar działania i w jego ramach przeprowadzają diagnozę.

Zespół projektowy przygotował ankietę z pytaniami, które miały sprawdzić zarówno to, czy uczniowie znają kryteria oceniania poszczególnych form sprawdzania wiedzy (sprawdzian, kartkówka, praca na lekcji), jak i czy rozumieją kiedy i co mogą poprawić, gdzie znajdują się informacje o tym, co i jak jest ocenianie na lekcjach.

Dobre praktyki “Szkoły demokracji”

□ Działanie

Zespół projektowy zebrał i podsumował odpowiedzi z ankiety. Okazało się, że znaczna większość uczniów wie za co i według jakich kryteriów jest oceniana, a nauczyciele w sposób zrozumiały dla uczniów tłumaczą kryteria jeszcze na początku roku szkolnego. W ciągu roku szkolnego uczniowie mają jednak wątpliwości, zwłaszcza jeśli chodzi o to, za co zdobywają punkty w poszczególnych zadaniach.

Młodzież spotkała się z nauczycielami i przedstawiła wnioski z ankiety i swoje propozycje rozwiązań:

- Dodatkowe, dokładne tłumaczenie uczniom kryteriów oceniania (za każdym razem przed sprawdzianem czy kartkówką – wiemy, że robicie to we wrześniu, ale ...My o tym zapominamy)
- Przypominanie kryteriów oceniania danych zadań do każdej ocenianej na lekcji formy pracy (np. przed pracą w grupie czy sprawdzianem)
- Przy okazji lekcji powtórzeniowych nie tylko sprawdzanie, czego jeszcze uczniowie nie umieją, ale upewnienie się, że rozumieją jak będą oceniani na sprawdzianie (np. podanie przykładowego zadania wraz ze sposobem/punktacją jego ocenienia).
- Młodzież poprosiła również o unikanie poleceń sformułowanych zbyt ogólnie (np. „wyjaśnij pojęcie”, kiedy nie wiadomo, czy wystarczy wyjaśnić jednym zdaniem, czy rozpisywać się na pół strony i czy za jedno zdanie wystarczy, żeby otrzymać maksymalną ilość punktów, czy nie) i o sprecyzowanie co powinno zawierać się w danej odpowiedzi by dostać daną ilość punktów.

Nauczyciele przystali na część propozycji uczniów. Zgodzili się, żeby częściej przypominać za co i jak uczniowie są oceniani na lekcji, przygotować i udostępnić kryteria oceniania np. pracy w grupie, pracy na lekcji czy innych form ocenianych przez nich.

Uczniowie przedstawili swoim koleżankom i kolegom wspólnie wypracowane z nauczycielami rozwiązania za pośrednictwem relacji na szkolnym Instagramie.

Dobre praktyki “Szkoły demokracji”

Szkoła Podstawowa nr 20 im. Władysława Broniewskiego w Płocku (2021/2022)

□ Diagnoza

Uczniowie wybierają obszar działania i w jego ramach przeprowadzają diagnozę.

Uczniowie z zespołu projektowego podzieleni na zespoły przeprowadzili na godzinach wychowawczych dyskusje na temat tego, co motywuje uczniów do nauki. Wyniki wskazywały, że największym motywatorem jest chęć otrzymania dobrej oceny, ale również ciekawa forma prowadzenia lekcji. Uczniowie zgłaszali również, że ważna jest dla nich atmosfera na lekcji, zaufanie nauczyciela do nich i to, żeby pozwalał realizować pomysły uczniów i doceniał efekty ich pracy.

□ Działanie

Po podsumowaniu zebranych odpowiedzi uczniowie zorganizowali spotkanie z przedstawicielami grona pedagogicznego, by podzielić się wnioskami i znaleźć wspólne rozwiązania. W obecności większości uczniów odbyła się debata na sali gimnastycznej, w której wzięło udział siedmiu nauczycieli i siedmiu przedstawicieli uczniów. Uczniowie przedstawili swoje prośby i oczekiwania. Nauczyciele wyrazili swoje spostrzeżenia na temat wykonanej pracy i odnieśli się do propozycji uczniów. Ustalono, że w miarę możliwości nauczyciele będą starali się przy planowaniu zajęć uwzględniać zgłoszone potrzeby. Wspólnie postanowiono, że:

- Zajęcia będą planowane w taki sposób, by stwarzały możliwość odniesienia sukcesu przez ucznia.
- Nauczyciele będą stosować więcej metod aktywizujących. Na przedmiotach humanistycznych będą to częste debaty, procesy sądowe, wywiady z postaciami i zajęcia parateatralne. Na przedmiotach ścisłych będzie więcej zajęć praktycznych, doświadczeń i wyjść w teren. Na wszystkich przedmiotach będą wykorzystywane nowe technologie.

Dobre praktyki “Szkoły demokracji”

- Uczniowie będą mogli sami włączać się w organizację procesu nauczania. Chętni uczniowie, po wcześniejszym uzgodnieniu z nauczycielem danego przedmiotu, będą mogli opracować część lekcji i przygotowany materiał przedstawić klasie.
- Nawet drobne sukcesy będą dostrzegane i nagradzane przez prowadzących.
- Uczniowie pracujący sumiennie i aktywnie na danej lekcji na następnych zajęciach nie będą odpytywani z tego tematu.
- Uczniowie są zobowiązani do aktywnego uczestnictwa w zajęciach i do systematycznego przygotowywania się do zajęć.

Wypracowane rozwiązania uczniowie wywiesili na tablicy komunikacyjnej, żeby poinformować o wynikach swojego działania całą społeczność uczniowską.

4. Obszar: przestrzeń szkoły

Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Łazach (2024/2025)

Diagnoza

Wybór narzędzia diagnozy definiuje kierunek działania.

Przedstawiciele klas 4-8 przygotowali mapę szkoły, na której zaznaczyli ważne dla nich miejsca i te, które ich zdaniem wymagały zmian.

Uczniowie zaprosili Przewodniczącą Rady Rodziców na spacer badawczy po szkole. Na bazie przygotowanej mapy przeprowadzono dyskusje w klasach a na spotkaniu SU burzę mózgów.

Z dyskusji wyłoniono trzy najczęściej pojawiające się pomysły. Jeden z nich, który powtarzał się w każdej klasie zdecydowano się zrealizować w ramach projektu. Wyniki przekazano dyrekcji oraz Radzie Rodziców, aby ocenić realne możliwości wdrożenia pomysłu.

Dobre praktyki “Szkoły demokracji”

□ Działanie

Uczniowie zmienili przestrzeń szkolnej biblioteki na bardziej przyjazną i funkcjonalną dla siebie.

W bibliotece szkolnej zostały wyznaczone dwie strefy: do nauki i do odrabiania lekcji oraz do odpoczynku. Strefa do nauki została wyposażona w wygodne krzesła i w tablicę do pisania. W strefie odpoczynku umieszczono kanapę i miękkie pufy, na podłodze rozłożono dywan, na ścianach zawieszono kwiaty doniczkowe. Jest możliwość puszczenia cichej muzyki relaksacyjnej. Jedna ze ścian została ozdobiona murałem namalowanym przez uczennice. Zmieniono oświetlenie na cieplejsze, przy czym w strefie odpoczynku wykorzystano bardziej stonowane o mniejszym natężeniu niż to przy stolikach, aby stworzyć cieplejszą i relaksującą atmosferę.

Dobre praktyki “Szkoły demokracji”

Szkoły ponadpodstawowe

1. Obszar: uczenie się i nauczanie

Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych w Zielonej Górze (2024/2025)

Diagnoza

Diagnoza przeprowadzona z wykorzystaniem kilku różnych metod badania.

Zespół uczniowski przeprowadził ankietę, uruchomił skrzyneczkę pomysłów, do której młodzież wrzucała karteczki kończące wypowiedzi: “W mojej szkole lubię...” , “W mojej szkole brakuje mi...” oraz zorganizował akcję “Dzień kolorowej kredki”. Uczniowie kolorami wyrażali swoje emocje związane z pobytem w szkole na tablicy umieszczonej w holu. Wszystkie metody wzajemnie się uzupełniały.

Działanie

Z diagnozy wypłynęło dużo wniosków, wśród których znalazły się również przemęczenie i brak motywacji do nauki.

W związku z tym, jednym z działań podjętych przez zespół uczniowski była akcja mająca na celu podnieść poziom motywacji wśród uczniów. Uczniowie zaproponowali pogadanki i filmy w tym temacie na lekcjach wychowawczych, zorganizowano cykl warsztatów z psychologiem “Jak się zmotywować?” oraz dyskusje klasowe i szkolne z tego zakresu.

Tworzono mapy myśli, uczniowie rozmawiali na temat metod uczenia się i motywowania. Został zorganizowany konkurs poplenerowy w tej tematyce.

Dobre praktyki “Szkoły demokracji”

W szkole organizowany jest “Dzień Odpoczynku dla Zszarganych Nerwów” Jego celem jest pokazanie uczniom jak ważną rolę odgrywa relaks w naszym życiu. Młodzież ma możliwość poznania różnych metod radzenia sobie ze stresem. Wykorzystywane są elementy muzykoterapii, aromaterapii, biblioterapii i arteterapii. Atmosferę umiła kawiarenka szkolna.

RSU organizuje również inne akcje wspierające dobre samopoczucie kolegów i koleżanek: Dzień Dobrej Wiadomości, Dzień Uśmiechu, Dzień Życzliwości, Maraton Pisania Listów.

Państwowe I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Śniadeckiego w Siemianowicach Śląskich (2024/2025)

Diagnoza

Diagnoza oparta na ankietach i spotkaniach w klasach, dotyczyła obszarów określonych wcześniej przez zespół projektowy.

Uczniowie z zespołu projektowego przed stworzeniem ankiety przeanalizowali obszary związane z podejmowaniem przez uczniów decyzji i wyłonili te, które ich zdaniem wymagały zmian. Wnioski skonsultowali z opiekunem SU wspólnie określając obszar, na którym chcą się skupić. Również na warsztatach poprzedzających start projektu, uczniowie wygenerowali wiele pomysłów, z których spora część dotyczyła różnych form nagradzania.

Młodzież przygotowała ankietę, która dotyczyła wpływu uczniów na system nagród i kar, która wykazała, że większość ankietowanych widzi potrzebę zmian w tym obszarze. Oprócz tego uczniowie przeprowadzili jeszcze jedną ankietę mającą sprawdzić w jaki sposób ich koledzy i koleżanki spędzają czas na przerwach. Ankieta pokazała, że większość młodzieży spędzała ten czas grając na telefonie lub przeglądając media społecznościowe. Korzystając z burzy mózgów RSU zaproponowała odpowiednie działania.

Dobre praktyki “Szkoły demokracji”

Działanie

Zespół uczniowski, w celu motywowania oraz doceniania działań swoich kolegów i koleżanek, wymyślił nagrodę “Liderzy aktywności” Jest ona przyznawana według opracowanego regulaminu określającego szczegółowe kryteria oceny aktywności klas. Otrzymuje ją wybrana klasa na koniec roku szkolnego od RSU za osiągnięcia związane z zaangażowaniem na rzecz szkoły lub klasy. Nagrodą jest np.: wyjście do kina, kręgielni czy dofinansowanie wycieczki oraz puchar “Liderzy aktywności”, który dana klasa otrzymuje na cały kolejny rok szkolny. Wyjścia finansowane są przez Radę Rodziców. W ten sposób zespół uczniowski nagradza uczniów za ich działania, motywując ich do zaangażowania, rozwijania pasji i zainteresowań.

Drugim pomysłem na działanie będące próbą na oderwanie kolegów i koleżanek od telefonów na przerwach był zakup piłkarzyków i zorganizowanie ogólnoszkolnego turnieju.

2. Obszar: relacje i integracja

Zespół Szkół Zawodowych mjr Henryka Dobrzańskiego „Hubala” w Radomiu (2024/2025)

Diagnoza

Ankieta poprzedzona wizytą członków zespołu projektowego w klasach w celu wyjaśnienia celu badania.

Uczniowie z zespołu projektowego przeprowadzili ankietę, w której badali jak ich koledzy i koleżanki czują się w szkole, na ile są ze sobą zintegrowani i gotowi do współpracy z osobami spoza własnej klasy. Członkowie zespołu osobiście odwiedzali klasy i tłumaczyli cel badania, żeby przekonać osoby niechętne do udziału, zwiększyć odsetek odpowiedzi oraz ich rzetelność.

Dobre praktyki “Szkoły demokracji”

□ Działanie

Uczniowie pisali w ankiecie o niskim poziomie integracji i słabych relacjach międzyklasowych. Wśród odpowiedzi sporo było o potrzebie zwiększenia przestrzeni do współdecydowania o sprawach szkolnych, polepszenia komunikacji z dyrekcją oraz organizowania działań aktywizujących.

Biorąc pod uwagę wyniki, zespół uczniowski zdecydował się w pierwszej kolejności na działania wzmacniające integrację, zakładając, że inwestycja w relacje przełoży się w przyszłości na kolejne działania uczniowskie na rzecz szkoły i samych uczniów.

Zorganizowano grę terenową “Integracja”. Uczniowie opracowali scenariusz, harmonogram wydarzenia, wymyślili i przygotowali zadania, utworzyli zespoły, zakupili gry oraz koordynowali całe wydarzenie od strony organizacyjnej i logistycznej. W grze wzięło udział 350 uczniów. Ponieważ zespoły składały się z losowo przypisanych do nich uczniów z różnych klas, młodzież miała okazję nawiązać nowe relacje oraz wzmocnić współpracę grupową. Zespoły współpracowały między sobą, żeby rozwiązać zadania i odnaleźć hasło przewodnie. Po zakończeniu gry odbyło się wspólne świętowanie sukcesów przy grillu.

Dobre praktyki “Szkoły demokracji”

3. Obszar: komunikacja

Technikum nr 10 w Warszawie (2024/2025)

Diagnoza

Diagnoza kilkietapowa poprzedzona wstępnymi konsultacjami z uczniami w celu przygotowania ankiety i rozszerzona o rozmowy w klasach.

I etap

Uczniowie z zespołu projektowego przeprowadzili “sondę korytarzową” podczas przerw ze swoimi kolegami i koleżankami pytając ich o to, co im się podoba w szkole i co by chcieli w niej zmienić.

II etap diagnozy

Na podstawie zebranych odpowiedzi zespół uczniowski przygotował ankietę z pytaniami zamkniętymi. Aby zmotywować kolegów i koleżanki do wypełnienia ankiety, zespół projektowy zaoferował w zamian wróżby andrzejkowe. Nagroda zdecydowanie zwiększyła frekwencję.

III etap diagnozy

Aby doprecyzować wyniki diagnozy zespół uczniowski przeprowadził rozmowy w klasach.

Działanie

Rozmowy w klasach pokazały, że kwestią, którą należy zająć się w pierwszej kolejności jest przepływ informacji między przedstawicielami SU a pozostałymi uczniami i nauczycielami. Uczniowie nie byli dobrze zorientowani jakie akcje i kiedy odbywały się w szkole, gdzie jest pomieszczenie RSU, skrzynka pomysłów, nie zauważali ogłoszeń.

Dobre praktyki “Szkoły demokracji”

Zespół uczniowski postanowił połączyć potrzebę ulepszenia komunikacji ze zgłoszoną przez uczniów potrzebą stworzenia bardziej estetycznej przestrzeni na korytarzach. W ten sposób powstał pomysł wywieszania ogłoszeń w ramach magnetycznych na drzwiach klasowych, kącika RSU i drzwiach wejściowych szkoły, przysłonięcia szyb pomieszczenia RSU białymi roletami z logo SU, tak, żeby wszyscy widzieli, gdzie to pomieszczenie się znajduje, a także rozwieszenia na ścianach korytarzy plakatów tematycznych przygotowanych przez uczniów.

Obecnie ogłoszenia są przygotowywane przez przedstawicieli SU, drukowane a następnie rozwieszane w ramach. Proces odbywa się szybko i sprawnie. Nowe informacje trafiają do większej liczby uczniów niż przed zastosowaniem tego rozwiązania, o czym świadczy większe zainteresowanie samorządowymi działaniami. Na ścianach szkoły zawisły plakaty stworzone przez uczniów w ramach konkursu o patronie szkoły, profilach klas, Warszawie, samorządzie uczniowskim zastępując te stare i wiszące w przypadkowych miejscach.

4. Obszar: przestrzeń szkoły

Liceum Ogólnokształcące nr 1 w Oławie (2024/2025)

Diagnoza

Szczegółowa diagnoza oparta na kilku metodach badania, które wzajemnie się uzupełniały.

Uczniowie przeprowadzili bardzo dokładną diagnozę używając do tego aż czterech różnych narzędzi: gadającą ścianę, dyskusje klasowe na godzinach wychowawczych, mapowanie na parterze szkoły - szkolna strefa relaksu, siedziba SU oraz biblioteka) oraz ankietę online. Użycie tak rozbudowanego wachlarza metod dało uczniom bardzo precyzyjne wyniki.

Uczniowie udostępniili wyniki diagnozy wszystkim nauczycielom.

Dobre praktyki “Szkoły demokracji”

□ Działanie

Wyniki diagnozy zostały uporządkowane w trzech kategoriach: infrastruktura lokalowa, klimat szkoły oraz aktywności samorządu uczniowskiego. Uczniowie opowiedzieli się w większości za dodatkową strefą komfortu na korytarzach, zagospodarowaniem części korytarza przy istniejącej już strefie relaksu, dodatkowymi piłkarkami i bilardem. W swoich wypowiedziach zwracali również uwagę na chęć polepszenia i pogłębienia relacji między nauczycielami a także między sobą. Ważna była również potrzeba organizacji większej ilości imprez szkolnych, turniejów i wycieczek.

W szkole powstał ogród wertykalny, który został umieszczony przy strefie komfortu. Młodzież sama wymyśliła koncepcję aranżacji miejsca, przygotowała wizualizację projektu, wybrała elementy dekoracyjne, roślinność, rodzaj oświetlenia. W ten sposób powstała oświetlona ściana z roślin. Zamontowano również panel z luster po przeciwnej stronie, co optycznie powiększyło ogród. Umieszczono 4 pufy, na których uczniowie mogą odpocząć poszerzając tym samym istniejącą już strefę komfortu.

Chcąc odpowiedzieć na oczekiwania uczniów dotyczące większej liczby imprez i turniejów, zespół projektowy zorganizował całoszkolne świętowanie zakończenia projektu w formie Game Party: odbyły się turnieje tenisa stołowego i piłkarskich, można było poczęstować się lemoniadą i popcornem, poćwiczyć zumbę z instruktorem, zagrać w gry planszowe lub wziąć udział w turnieju szachowym.

Dobre praktyki “Szkoły demokracji”

Zespół Szkół nr 1 w Piasecznie (2024/2025)

Diagnoza

Diagnoza oparta na ankiecie i pogłębiona przez dyskusje w klasach.

Uczniowie przeprowadzili ogólnoszkolną ankietę, w której pytali swoich kolegów i koleżanki o to jakie widzą wyzwania w szkole, jakie obszary wymagają zmian oraz jak postrzegają swoje zaangażowanie w życie społeczności szkolnej. Dodatkowo przeprowadzili dyskusje w klasach, które pozwoliły poszerzyć perspektywę i zebrać opinie bezpośrednio już od uczniów i nauczycieli.

Działanie

Uczniowie najczęściej zgłaszali brak podstawowych środków higienicznych, potrzebę unowocześnienia sal lekcyjnych oraz organizacji wydarzeń integracyjnych i sportowych. Wielu uczniów wskazywało, że nie orientuje się jakie działania przeprowadza samorząd, nie wie o planowanych wydarzeniach czy zmianach w organizacji szkoły. W oparciu o otrzymane wyniki, zespół uczniowski postanowił zakupić tablicę interaktywną i w ten nowoczesny sposób informować kolegów i koleżanki o tym co się dzieje w szkole. Drugim działaniem było przeprowadzenie akcji edukacyjnej na temat odpowiedzialności za otoczenie i dobro wspólne oraz podjęcie działań na rzecz poprawy warunków sanitarnych (regularne monitorowanie stanu środków czystości, papieru toaletowego oraz ręczników papierowych).

Ponadto zespół uczniowski przygotował i przekazał dyrekcji wniosek, w którym uczniowie postulują nieprzeprowadzanie sprawdzianów w pierwszym tygodniu po feriach.